

56 pav. Kazimiero Jogailaičio moneta.
V. Juškaičio nuotr.
Fig. 56. Coin of Casimir Jagiellonian.

nio indo šukė, dubeninių koklių fragmentų, diržo sagtis, buitinės keramikos šukių. Sluoksnyje aptikta gyvūnų kaulų.

Po pilkos žemės su akmenimis sluoksniu (3) prasidėjo juodos žemės sluoksnis (4), kuriame aptiktos dvi Kazimiero Jogailaičio (1440–1492) monetos (56 pav.). Monetų averse – Gediminaičių stulpai, jų viduryje – gotiška raide K. Apvadas taškinis. Vienos iš monetų reversas visiškai nudilęs. Kitos monetos reverse vytis taškiniame apvade. Iš kitų radinių paminėtini dviejų stiklinių taurių fragmentai, stiklinis karolis, iš ilties pagamintas pakabukas, diržo sagtis, įtveriamasis arbaleto strėlės antgalis. Taip pat aptikta buitinės keramikos.

Po šiuo sluoksniu prasideda asla iš gelsvo skiedinio (5). Skiedinyje aptikta plytų fragmentų. Apatinėje 5–25 cm storio sluoksnio dalyje rasta kiaušinių kevalų lukštų. Pasiekus skiedinio sluoksnį (5) buvo kasami tik plotai 1 ir 2, esantys perkasos Š dalyje. P dalyje esantys plotai 3 ir 4 bokšto restauracijos metu kliudomi nebus, todėl jų nuspręsta netirti.

Po skiedinio sluoksniu (5) prasidėjo 80 cm storio supiltinis žvyro sluoksnis (6), kuriame buvo smulkių plytų fragmentų. Po juo aptiktas 5–20 cm storio juodos žemės sluoksnelis (7), kuriame aptikta smulkių plytų fragmentų, gyvūnų kaulų. Po juodos žemės sluoksneliu buvo 1,2 m storio supiltinis žvyro sluoksnis (8) su smulkiais plytų fragmentais, o po juo prasidėjo įžemis (9) iš žvyro. Kultūrinis sluoksnis buvo 3,6 m storio. Archeologinių tyrimų metu rasti radiniai perduoti TIM.

INVESTIGATION IN THE SOUTH-WESTERN TOWER OF THE TRAKAI PENINSULAR CASTLE

During the archaeological investigation performed in the SW tower of the Trakai Peninsular Castle a trench of 6.5x6.5 m was excavated (Fig. 54). 42 m^2 were investigated in total. The cultural layer discovered was up to 3.6 m thick. It contained artefacts dating to the 14th – 16th century. During the archaeological investigation 13 coins of the 14th – 16th century (Fig. 56), 3 crossbow arrowheads, 1 arrowhead of a simple bow arrow, a fragment of a silver gilded item (Fig. 55), a glass bead, a lead seal and other finds were discovered.

TYRIMAI TRAKŲ PUSIASALIO PILYJE, GRIOVIO VIETOJE PRIE PIETINIO BOKŠTO

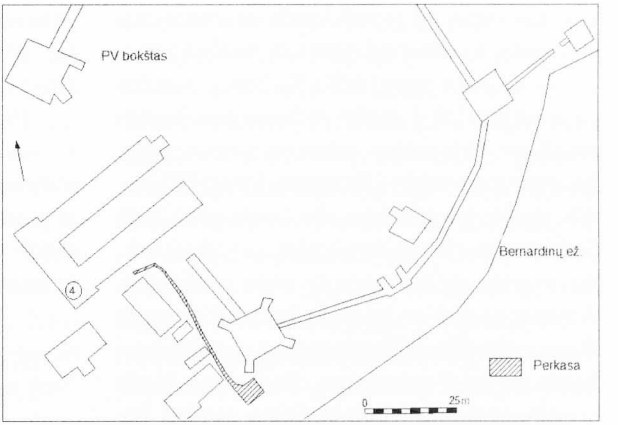
Vytautas JUŠKAITIS

Archeologiniai tyrimai Trakų Pusiasalio pilyje tiesiamų kanalizacijos ir vandentiekio trasų vietoje vykdyti 2005 m. rugsėjo 29 – spalio 13 dienomis. Iš pradžių kanalizacija tiesta

be archeologinių tyrimų. Pastebėjus šiuos žemės kasimo darbus, jie buvo sustabdyti, informuotas KPD.

1969 m. prie Trakų Pusiasalio pilies P bokšto PR sienos archeologė I. Jučienė iškasė 3x2,5 m dydžio šurfą. Ties H_{abs} 148,80 m buvo pasiekta bokšto sienos apačia. Archeologinių tyrimų metu šio šurfo vietoje radinių neaptikta.

2005 m. tyrinėta perkasa yra prie pilies P bokšto, PR ir PV gynybinių sienų išorinėje pusėje (57 pav.), buvusio gynybinio griovio vietoje. Iš pradžių buvo kasama 0,8–1,2 m pločio ir 1,4–1,7 m gylio, 65 m ilgio perkasa 1. Joje viršutinė kultūrinio sluoksnio dalis suardyta XX a. Suardytas sluoksnis yra 1,1–1,4 m storio. Po suardytu sluoksniu arčiau Bernardinų ežero aptikti sąnašiniai sluoksneliai, o tolstant nuo ežero prasideda griuvenų sluoksniai. Nuo perkasos 2 į Š, 0,9–1,3 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus prasideda vidutinio dydžio (50x30x25; 40x40x30; 60x40x30; 50x40x30 cm) akmenų su rusvu skiediniu sluoksnis. Perkasa pasiekė šio sluoksnio viršų, kuris gali būti ir sienos viršus. Tačiau dėl tyrimų fragmentiškumo platesnių išvadų daryti negalima. Šis sluoksnis fiksuotas 3 m į Š nuo perkasos 2 ŠV kampo ir 2,5 m į V nuo P bokšto kontraforso V kampo. Sluoksnio ilgis P–Š kryptimi – 9 m. Skiedinyje aptikta smulkių rusvos spalvos plytų fragmentų. Pasibaigus šiam sluoksniui iki pat Kęstučio gatvės tęsėsi vėlyvi sluoksniai, kuriuose aptikta šiuolaikinių dirbinių: vielos, vinių, butelių šukių, buitinės keramikos. Šioje atkarpoje perkasos gylis buvo 1,4–1,7 m. Perkasos Š gale, po Kęstučio gatve aptiktas vienuolyno laikotarpio kolektoriaus skliauto viršus. Kolektorius tęsiasi nuo vienuolyno link

57 pav. Situacijos planas. *V. Juškaičio brėž.*
Fig. 57. Situation layout.

Bernardinų ežero. Virš kolektoriaus sluoksniai susidarę XX a.

Ties P bokštu buvo aptiktas iš akmenų krautos sienos fragmentas. Išorėje siena mūryta iš stambių akmenų, viduje buvo smulkūs akmenys. Kadangi šios sienos nebuvo galima ardyti, reikėjo praplėsti perkasą. Tikintis, kad siena baigsis kurioje nors pusėje, papildyta archeologinių tyrimų programa. Naujai kasta 5x7 m dydžio perkasa 2. Ji orientuota ne pagal pasaulio šalis, o taip, kad būtų galima pasekti sienos kryptį. Žemės paviršius perkasos 2 vietoje buvo ties H_{abs} 151,20–150,60 m. Po velėna iškart prasidėjo XX a. 0,8–1,4 m storio sluoksnis, sudarytas iš pilkos žemės su smulkiomis griuvenomis. Jame rasta šiferio, vielos, dabartinių puodų šukių. Iš radinių išskirtini tik akmeniniai 19x18, 21x20, 22x20, 26x23 cm dydžių sviediniai. Šis sluoksnis yra abiejose sienos pusėse, jame yra daug smulkių ir stambių griuvenų.

Žemiau esantys sluoksniai skirtingose sienos pusėse nevienodi. Į Š nuo sienos po sluoksniu su griuvenomis prasideda 0,8–1,2 m sto-

rio molingas su smulkiomis griuvenomis sluoksnis. Jo viršutinė dalis turi nuolydį į Bernardinų ežero pusę (iš Š į P). Šiame sluoksnyje aptikta labai mažai radinių: bombardos sviedinys, katapultos sviedinys, vinis, ir visiškai nėra keramikos. Tuo tarpu kitoje (P) sienos pusėje po griuvenų sluoksniu prasideda 5–25 cm storio juodos žemės (4) sluoksnis. Jis prieina prie sienos ir nėra perkastas. Sluoksnyje aptikta buitinės keramikos, vinių fragmentų. Šis sluoksnis tęsiasi per visą perkasos plotą į P nuo sienos. Po juo prasideda sąnašiniai sluoksneliai, kuriuose aptikta keletas buitinės keramikos šukių. Šie sluoksneliai sudaryti iš juodos žemės ir žvyro, prigludę prie sienos. Jų perkasimo žymių nematyti. Po sąnašiniais sluoksneliais perkasos P dalyje ir po molingu sluoksniu su griuvenomis Š dalyje atsidengė smulkių ir stambių skiedrų sluoksnelis. Iškart po jomis aptiktas tik vienas radinys – akmens masės keramikos šukė. Šiek tiek virš skiedrų sluoksnio, ties H_{abs} 148,80 m į perkasą pradėjo sunktis vanduo. Pakasus dar gylyn 0,4–0,6 m (iki H_{abs} 148,80–148,60) įžemis pasiektas nebuvo. Sienos apačia fiksuota 1,5–1,8 m gylyje nuo žemės paviršiaus, ties H_{abs} 149,30–149,00 m.

Iškasus perkasą 2 sienos pabaiga nerasta. Kadangi ir toliau kasant siena nesibaigė, o sienos apačia buvo pasiekta, nuspręsta po ja pasikasus prakišti kanalizacijos ir vandentiekio vamzdžius. Archeologinių tyrimų metu aptikti radiniai perduoti TIM.

INVESTIGATION OF THE DITCH LOCATION AT THE SOUTHERN TOWER OF THE TRAKAI PENINSULAR CASTLE

In 2005 during the archaeological investigation performed at the location of the former ditch at the S tower of the Trakai Peninsular Castle a 0.8–1.2 m wide, 1.4–1.7 m deep, and 65 m long route and a trench of 7x5 m were investigated (Fig. 57). 100 m^2 were investigated in total. During the investigation a stone wall and a sewer of the Benedictine Monastery were discovered.

RADVILŲ RŪMŲ TYRINĖJIMAI DUBINGIŲ PILIAVIETĖJE

Albinas KUNCEVIČIUS, Rimvydas LAUŽIKAS, Gintautas STRIŠKA

2005 m. pradėti Dubingių piliavietės rūmų tyrinėjimai. Rūmai yra piliavietės centrinėje dalyje, į Š nuo bažnyčios, prie V šlaito. Buvusi rūmų vieta virtusi griuvenų kalva. Tyrimai pradėti kalvos PR dalyje, kur tyrinėtas 54 m^2 plotas. Kalvos šlaito paviršiaus nuolydis sudarė apie 1,40 m: žemės paviršius PV kampe – H_{abs} 177,60 m, ŠV kampe – H_{abs} 177,48 m, perkasos R dalis – H_{abs} 176,18 m. Tyrimų metu aptiktas rūmų R kampas, sutvirtintas galingu kontraforsu. Sėkmingai parinkta tyrimų vieta leido tyrinėti tiek rūmų vidų, tiek ir išorę, kadangi mūrai atsidūrė tirto ploto viduryje.

Tyrinėtoje dalyje rasta pirmo aukšto 5 m pločio patalpos (kambario) dalis su grindų liekanomis. Aptiktos grindys rodo kelis rūmų remonto etapus. Vėlyvesnės grindys H_{abs} 176,60 m aukštyje sudėtos iš 21x17,8x5,4 cm dydžio molinių grindų plytelių. Po plytelėmis